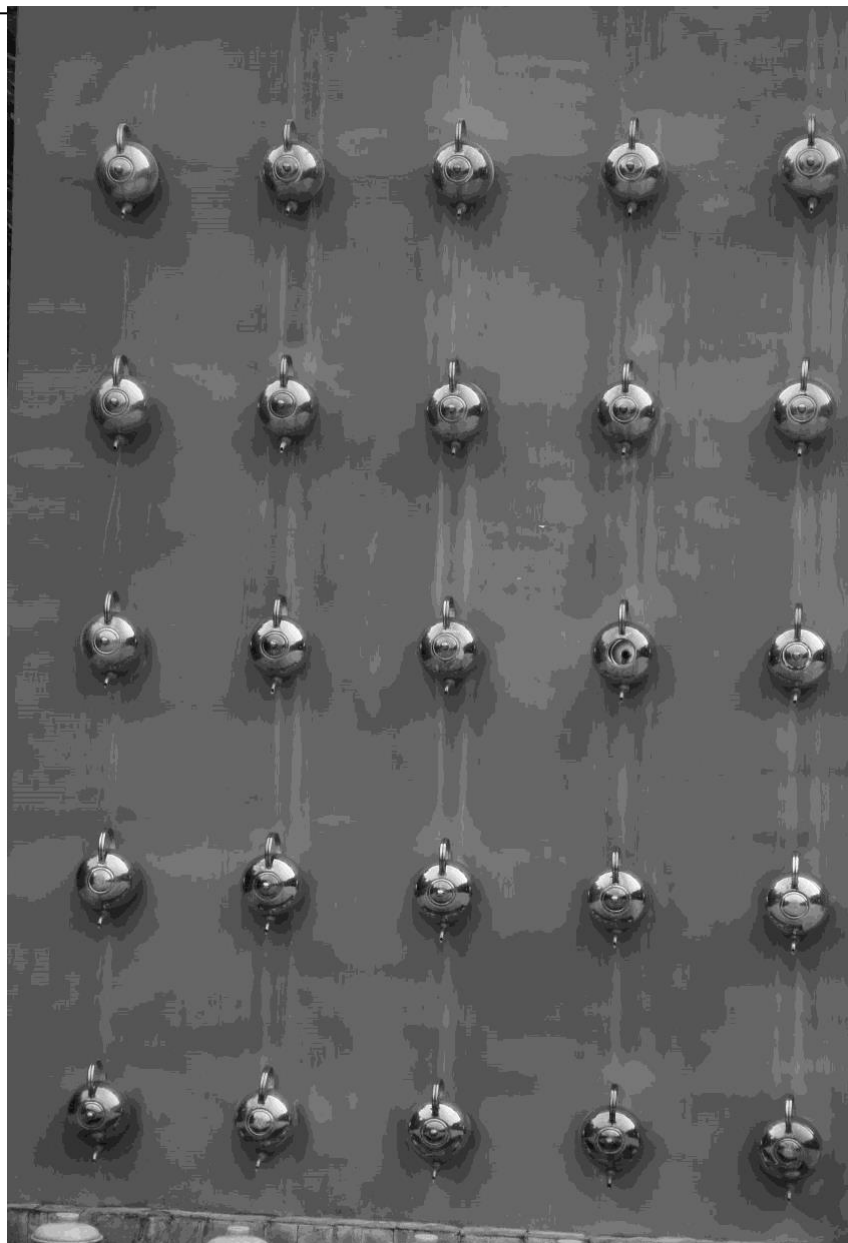

ISSN 2657-3318

MONITOR CHINY-BAŁKANY

GRUDZIEŃ 2019

„Monitor Chiny-Bałkany” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualnymi stosunkami bilateralnymi państw Półwyspu Bałkańskiego z Chinami ze szczególnym naciskiem na współpracę w ramach formatu 17+1 oraz inicjatywy Pasa i Szlaku. Monitor opracował mgr Przemysław Ciborek – młodszy analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR CHINY-BAŁKANY

GRUDZIEŃ 2019

28 listopada: Yanfeng Automotive Interiors otworzyło nową fabrykę w Serbii. Powierzchnia produkcyjna chińskiej firmy zlokalizowana w Kragujevac zajmuje 18,5 tys. mkw. Oddalone o 113 km od Belgradu miasto Kragujevac jest również domem dla włoskiego Fiata. Początkowo w YAI planowane jest zatrudnienie 200 osób, jednak docelowo na miejscu ma pracować 800 pracowników. Chińska firma z siedzibą główną w Szanghaju jest jednym z głównych dostawców Mercedesa. Posiada około 110 zakładów produkcyjnych w 20 krajach, zatrudniając 32 tys. pracowników.

1 grudnia: Higer dostarczył autobusy do Belgradu. Ceremonia dostawy 174 autobusów Suzhou Jinlong Haige Bus (Higer) odbyła się przy obecności władz miejskich a także przedstawicieli chińskiej firmy. Transakcja ta stanowi największe pojedyncze zamówienie w historii chińskiego eksportu autobusów pasażerskich na rynek europejski.

1 grudnia: delegacja Akademii Nauk Rolniczych i Leśnych w Hebei z wizytą w Rumunii. Delegacja prowadzona przez dziekana Zhang Tielonga złożyła wizytę na Uniwersytecie Nauk Rolniczych i Weterynarii w Bukareszcie. Strony zgodziły się na zacieśnienie współpracy w kwestii hodowli słonecznika, pszenicy oraz winogron, zwiększenia wymiany kadry akademickiej a także składanie wspólnych wniosków na projekty badawcze.

3 grudnia: chińsko-rumuńskie porozumienie ws. Międzynarodowych Targów Tekstylnych w Bukareszcie. Prezes Chińskiej Federacji Przemysłu Włókienniczego Sun Ruize oraz rumuński ambasador Basil Vasilica Constantinescu podpisali umowę o współpracy w ramach MTT w Bukareszcie. Chińska Rada ds. Promocji Międzynarodowego Handlu Tekstylami wykorzysta Rumunię do koordynacji łańcucha dostaw odzieży tekstylnej w regionie Europy Środkowo-Wschodniej. Targi w Bukareszcie odbędą się w październiku 2020 r.

5 grudnia: AVIC China utworzy fabrykę rur w BiH. Umowa została podpisana w Pekinie podczas trzydniowej wizyty

GRECJA

ROZPOCZYNA

PROCES

NEGOCJACYJNY

WS. HUAWEI?

Minister cyfryzacji Kyriakos Pierrakakis podczas wywiadu dla greckich mediów wskazał na grecką gotowość współpracy z Huawei. Donald Trump potwierdził, iż będzie poruszał temat cyberbezpieczeństwa i sieci 5G w trakcie wizyty greckiego premiera Kyriakosa Mitsotakisa, który planuje złożyć oficjalną wizytę

Waszyngtonie 7

stycznia 2020 r. Grecja powinna przeprowadzić aukcję pasm sieci 5G przed końcem 2020 r.

premiera Republiki Serbskiej BiH Radovana Viskovicia. Inwestycja w budowę fabryki mięs Foca jest uzależniona od budowy trzech elektrowni wodnych o łącznej mocy 45 MW na rzece Bistrica. W tej sprawie podczas wizyty podpisano umowę o wartości 100 mln EUR. Finansowaniem projektu zajmie się Industrial and Commercial Bank of China (ICBC).

6 grudnia: chińska firma przejmie prywatną sieć opieki zdrowotnej w Rumunii. Z informacji przekazanych przez media, Sino-CEEF chce odkupić prywatną sieć opieki zdrowotnej Regina Maria – drugą co do wielkości firmę na rynku prywatnej opieki zdrowotnej w Rumunii – od jej obecnego właściciela, Mid Europa Partners.

6 grudnia: minister cyfryzacji Grecji: z zadowoleniem przyjęlibyśmy kolejne inwestycje z Chin. Kyriakos Pierrakakis podczas wywiadu dla greckich mediów wskazał na grecką gotowość współpracy z Huawei. Grecja powinna przeprowadzić aukcję pasm sieci 5G przed końcem 2020 r. (zob. kom).

9 grudnia: wpływy z tytułu programu „złotej wizy” w Grecji przekroczyły 1 mld EUR. Bardzo popularny wśród chińskich obywateli program „złotej wizy” w Grecji wygenerował wpływ w wysokości 1 mld USD. Całkowita liczba zezwoleń na pobyt wydanych inwestorom nieruchomości od początku istnienia programu (2013) do grudnia 2019 r. przekracza 6 tys. Od początku września do początku grudnia, Grecja wydała 742 dokumenty pobytowe dla inwestorów spoza UE i ich członków rodziny z czego 90% zostało wystosowanych dla obywateli ChRL. Przypomnijmy, iż uczestnictwo w programie złotej wizy wymaga inwestycji o wartości 250 tys. EUR w sektorze nieruchomości. Złotą wizę można otrzymać również utrzymując wartość 400 tys. EUR w terminowych lokatach bankowych lub funduszach inwestycyjnych bądź inwestując 800 tys. EUR bezpośrednio w greckie akcje, obligacje korporacyjne lub skarbowe.

11 grudnia: rumuńska uczelnia otwiera Centrum Studiów Chińskich. Wydział Stosunków Międzynarodowych na Akademii Nauk Ekonomicznych (ASE) – jednej z najbardziej prestiżowych uczelni w Rumunii – otworzył Centrum Studiów Chińskich. Utworzenie niniejszego centrum ma być odpowiedzią na potrzebę rozszerzenia współpracy bilateralnej. Radu Musetescu, dyrektor Centrum powiedział, iż misją ośrodka jest pomoc wszystkim zainteresowanym stronom w zrozumieniu Chin i ich polityki zagranicznej.

11 grudnia: chińsko-bułgarskie seminarium wymiany kulturowej w Sofii. Seminarium zostało zorganizowane z okazji 70. Rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych. Seminarium odbyło się w trakcie Międzynarodowych Targów Książki w Sofii. W ramach inauguracji wydarzenia odczytano list prezydenta Rumenu

Radeva, który pochwalał obecny stan bilateralnych stosunków politycznych i gospodarczych.

12 grudnia: Standard & Poor's obniża rating Rumunii, co nie umknęło chińskim mediom. Ze względu na rosnący deficyt fiskalny Rumunii, S&P obniżyło perspektywę ratingową Rumunii ze stabilnej na ujemną. Zagrożenie stabilności makroekonomicznej i fiskalnej Rumunii jest pokłosiem niestabilnego otoczenia politycznego. Stanowi to jeden z głównych powodów dla którego Rumunia nie jest odbiorcą większej ilości chińskich inwestycji zagranicznych.

12 grudnia: delegacja regionu autonomicznego Ningxia w Rumunii. Delegacja pod przewodnictwem Zhang Zhu, członka Stałego Komitetu Ludowego Kongresu Autonomicznego Regionu Ningxia Hui złożyła wizytę w okręgach Harghita i Ilfov znajdujących się w środkowej i południowej części kraju. Wizyta miała na celu wzmocnienie współpracy pomiędzy miastami partnerskimi w zakresie rolnictwa, przede wszystkim promowania chińskich przedsiębiorstw zajmujących się hodowlą ziemniaków. Delegacja udała się również na Uniwersytet Nauk Rozlicznych i Weterynarii w Bukareszcie w celu odbycia dyskusji dotyczącej współpracy technologicznej w rolnictwie i hodowli zwierząt a także ochrony środowiska.

12 grudnia: serbska filia Bank of China odnotowuje straty. Po opodatkowaniu, filia odnotowała stratę 102,1 mln RSD (ok. 967,2 tys. USD) w pierwszych dziewięciu miesiącach 2019 r. W analogicznym okresie roku ubiegłego, strata wyniosła 306,3 mln RSD. Przypomnijmy, iż na czele utworzonej w 2017 r. serbskiej filii Bank of China (Hungary) stanął były prezes Narodowego Banku Serbii oraz były minister gospodarki Zeljko Sertic.

12 grudnia: inauguracja akademickiego centrum chińskiej medycyny tradycyjnej w Rumunii. Zhejiang Chinese Medical University przy współpracy z Vasile Goldiș Western University w rumuńskim mieście Arad otworzyło placówkę, która ma przysłużyć się do zwiększenia dostępności chińskich leków i opieki zdrowotnej na terenie Rumunii. Placówka ma pełnić również rolę pomostu kulturowego pomiędzy obywatelami Chin i Rumunii.

16 grudnia: Bank of China rozpoczęło swoją działalność w Rumunii. W oficjalnej ceremonii uczestniczyła ambasador ChRL w Rumunii Jiang Yu, prezes zarządu BoC Liu Liange, dyrektor generalny BoC na region EŚW Xu Haifeng oraz dyrektor generalny oddziału w Bukareszcie, Guo Lixin.

18 grudnia: chińska firma oddaje do użytku część autostrady w Serbii. Sekcja europejskiej trasy E-763 Belgradem – Čačak o długości 17,6 km została oddana do użytku na trzy miesiące przed planowanym terminem. W ceremonii otwarcia uczestniczył prezydent Aleksandar Vučić, premier Ana Brnabic oraz ambasador ChRL

– Chen Bo. Czas podróży pomiędzy serbską stolicą a Čačak skrócił się z 2,5 do 1 godziny. Wykonawcą projektu było China Communication Construction Company (CCCC) a niespełna osiemnastokilometrowy odcinek kosztował 233 mln USD. CCCC jest w trakcie budowy kolejnej sekcji trasy E-763 pomiędzy Čačak a Pozegą. Odcinek o długości 31 km powinien zostać oddany w ostatnim kwartale 2021 r.

19 grudnia: niebawem poznamy wynik przetargu na projekt elektrowni jądrowej w Belene. W sierpniu bułgarska minister energetyki Temenuzhka Petkova powiedziała, iż do ministerstwa wpłynęło 13 wniosków na udział w projekcie. W grudniu wybrano 5 najlepszych ofert, wśród których są oferty China National Nuclear Corporation (CNNC), Korea Hydro & Nuclear Power (KHNP), Atomenergoprom – spółka zależna od rosyjskiego Rosatomu, czeskie konsorcjum Vitkovice Heavy Machinery a także zarejestrowane w Niemczech Bektron-Liaz-Engineering. CNNC, Rosatom oraz KHNP zostały wybrane jako potencjalni inwestorzy strategiczni w projekcie ze względu na doświadczenie, stabilności finansową i zdolności kredytowe. Na koniec stycznia wyznaczono termin przesłania wiążących ofert przez ww. firmy.

19 grudnia: chińska firma prawdopodobnym wykonawcą autostrady w Rumunii. Prezes zarządu Bank of China Liu Liange po rozmowach z rumuńskim rządem przekazał informację, iż autostrada Comarnic – Braszów zostanie zbudowana przez chińskie przedsiębiorstwo przy finansowaniu udzielonym przez rumuńską filię Bank of China. Poprzedni rząd w Bukareszcie do realizacji projektu wybrał chińsko-tureckie konsorcjum CCCC (China Communications Construction) - Makyol.

19 grudnia: otwarcie Centrum Tradycyjnej Medycyny Chińskiej w Atenach. Centrum powstało w ramach współpracy Anhui University of Chinese Medicine oraz International Health Tourism Center z siedzibą w Atenach. Porozumienie w sprawie utworzenia Centrum zostało zawarte w kwietniu 2019 r. Projekt ma na celu promocję osiągnięć medycyny chińskiej na rynku Europy Zachodniej – zwłaszcza w regionach atrakcyjnych turystycznie. Przypomnijmy, iż w Grecji na co dzień żyje 20 tys. obywateli Chin a 125 tys. chińskich turystów odwiedza kraj w ramach podróży turystycznych.

20 grudnia: ceremonia odsłonięcia „Pawilonu Przyjaźni” w Sarajewie. Władze chińskiego miasta Tianjin ofiarowały „Pawilon Przyjaźni” dla bośniackiej stolicy. Pawilon ma być symbolem poprawnych stosunków pomiędzy oba miastami. Tianjin i Sarajewo nawiązały siostrzane stosunki w 1981 r.

23 grudnia: Alekandar Vucić zapowiedział wizytę do Chin na Instagramie. Serbski prezydent powiedział, iż jego wizyta odbędzie się w kwietniu 2020 r. Podkreślił również, iż Chiny są jednym z największych partnerów z Chin, przy tym zapraszając kolejnych obywateli Chin do odwiedzenia Serbii i poczucia się jak w domu. Wartym podkreślenia jest fakt, iż przemówienie zostało ogłoszone w języku mandaryńskim.

23 grudnia: Zijin Mining opracowuje plan eksploatacji zakładu górniczego Borska Reka w Serbii. Serbskie media przekazały szacunki, iż w podanej lokalizacji znajduje się 4 mln ton miedzi, 130 ton złota oraz 1000 ton rudy srebra, których wartość przekracza 30 mld USD. Z szacunków wynika również, iż lokalizacja ta wymaga nakładu inwestycyjnego o wartości co najmniej 150 mln EUR, by rozpocząć prace wydobywcze. Będzie to prawdopodobnie kolejna lokalizacja górnicza na mapie Serbii, która zostanie eksploatowana przez chińską firmę.

23 grudnia: Chiny zezwalają na eksport bułgarskich zbóż. Chińska Administracja Celną powiadomiła o dopuszczeniu eksportu bułgarskich zbóż używanych do produkcji alkoholu na rynek chiński.

24 grudnia: Aleksandar Vulin: Serbia nie dołączy do NATO. Podczas swojego przemówienia w serbskim parlamencie, minister obrony zapowiedział, iż Serbia nie dołączy do NATO i zapowiedział, iż pierwsze ćwiczenia wojskowe w 2020 r. odbędą się we współpracy z chińskimi siłami specjalnymi (zob. kom.).

27 grudnia: chiński producent elektroniki TCL otwiera zagraniczne centrum w Rumunii. TCL otworzyło w Bukareszcie zagraniczne centrum telefoniczne ds. obsługi klienta. Jest to drugie zagraniczne centrum telefoniczne firmy i pierwsze w Europie, bowiem pierwsze centrum znajduje się w Manili na Filipinach. Centrum zatrudnia ok. 100 osób i zasięgiem działalności obejmować ma całą Europę. Zadania centrum obejmują pomoc w obsłudze posprzedażowej SmartTV, smartfonów, urządzeń stereo oraz klimatyzatorów firmy.

KOMENTARZ

Dzień po zapowiedzi państwowej wizyty serbskiego prezydenta Aleksandara Vucicia w Chinach, która ma odbyć się w kwietniu 2020 r., minister obrony Aleksandar Vulin zapowiedział, iż Serbia nie dołączy do NATO, podczas gdy Aleksandar Vučić piastuje stanowisko prezydenta a partia SNS ma większość parlamentarną. Vulin podkreślił, iż nie oznacza to, że współpraca z sojuszem NATO zostanie zawieszona lub marginalizowana, niemniej jednak Serbia współpracuje również z Organizacją Układu o Bezpieczeństwie Zbiorowym (OBUZ) – układu zbiorowego bezpieczeństwa niektórych państw WNP, która nie wymaga od kraju rezygnacji z części terytorium (Kosowo – przyp. aut.). Vulin przyznał, iż neutralność wojskowa „jest kosztowna”, niemniej nie ma presji, aby to się zmieniło. Członek serbskiego parlamentu Vojislav Vulić z partii Zjednoczona Serbia również stwierdził, iż kraj nie może zapomnieć o tym, co zrobiło jej NATO, natomiast nie powinno to oznaczać ograniczania komunikacji i współpracy.

Jasnym jest, iż przy obecnym rozdaniu politycznym w Serbii strategiczne zacieśnianie relacji z NATO a także przełom w sprawie dołączenia państwa do UE będzie bardzo trudny do osiągnięcia. Na ten stan rzeczy wpływa wiele czynników, niemniej główne powody pozostają te same – retoryka i linia obecnego rządu jest – poniekąd – nadal zgodna z propozycją wdrożoną jeszcze w 2009 r. przez ówczesnego prezydenta Borisa Tadicia, tj. realizacją polityki wewnętrznej i zagranicznej opartej na czterech filarach – USA, UE, Rosji i Chinach. Rosyjskie wpływy ideologiczne i kulturowe – pomimo braku realnych korzyści ekonomicznych, niesionych np. przez inwestycje zagraniczne – są nadal silnie i tradycyjnie rzutują na politykę Serbii, głównie ze względu na dominujące w państwie prawosławie. Wymierne korzyści ekonomiczne, utrzymanie miejsc pracy przez chińskich przedsiębiorców, wsparcie serbskich roszczeń na arenie międzynarodowej, inwestycje infrastrukturalne czy – co raz częściej – współpraca wojskowa jest niewątpliwie zaletą utrzymywania relacji z ChRL na najwyższym możliwym poziomie. Porównując powyższe argumenty do warunkowości pomocy udzielanej przez UE i USA - począwszy od kwestii instytucjonalnej, infrastrukturalnej i systemowej, a także pamięć wydarzeń z 1999 r., czy wciąż dalekiej od rozwiązania kwestia Kosowa, należy otwarcie powiedzieć, iż takie warunki nie idą w parze z populistyczną linią partii SNS. Ponadto, powolne dryfowanie serbskich władz w stronę autorytaryzmu – co objawia się przede wszystkim w ograniczeniu wolności słowa i mediów oraz stosowanie represji wobec przeciwników ideologicznych rządu – znacznie ogranicza możliwości rozwoju współpracy z USA, NATO i UE – tworząc przyjazne środowisko dla serbsko- chińskich i rosyjskich stosunków bilateralnych.

Kyriakos Pierrakakis powiedział, iż z zadowoleniem przyjąłby kolejne inwestycje płynące z Chin. Wypowiedź greckiego ministra cyfryzacji pojawiła się zaraz po przemówieniu ambasadora USA w Atenach Geoffreya Pyatta w którym ostrzegał Grecję przed chińskimi wpływami, zwłaszcza w krytyczną dla bezpieczeństwa państwa infrastrukturę teleinformatyczną. Ponadto, przed wypowiedzią Pierrakakisa pojawiła się wiadomość prezydenta Donald Trumpa, który powiedział, iż będzie poruszał temat cyberbezpieczeństwa i 5G w trakcie wizyty greckiego premiera Kyriakosa Mitsotakisa, który planuje złożyć oficjalną wizytę Waszyngtonie 7 stycznia 2020 r. Pierrakakis wielokrotnie powtarzał, iż rząd jest zadowolony z chińskich inwestycji w Grecji, dzięki czemu wyraził chęć do przyjęcia inwestycji Huawei dotyczącej zaangażowania firmy w budowę sieci 5G.

Grecja powinna przeprowadzić aukcję częstotliwości pasm sieci 5G do końca 2020 r. Ministrowie telekomunikacji w ramach UE chcą wypracować wspólne stanowisko wobec bezpieczeństwa cybernetycznego – w tym zwłaszcza sieci 5G – oraz wypracować spójne stanowisko wobec Huawei. Pierrakakis swą decyzję motywuje interesem społeczeństwa, które dzięki chińskiej inwestycji miałoby dostęp do kluczowych technologii wspomagających cyfrowy profil tego kraju. Obecnie Grecja zajmuje 26. pozycję wśród 28 członków UE pod tym względem.

Po wypowiedzi Pierrakakisa, ambasador Geoffrey Pyatt ponownie ostrzegł grecki rząd przed zacieśnianiem stosunków z ChRL mówiąc, iż *Chiny mają pokąźną historię w wabieniu państw głodnych gotówki, wprowadzając je w serię nieformalnych transakcji*. Aluzja dotycząca rzekomego korumpowania urzędników państwowych państw przyjmujących chińskie inwestycje jest bardzo jasna. Według Adonisa Georgiadisa, greckiego ministra rozwoju i inwestycji, nic nie jest w stanie powstrzymać rosnącej współpracy z Chinami. Georgiadis mówi również, iż grecki rząd wyjaśnił już sytuację „naszym amerykańskim przyjaciółom”, iż wysoki poziom stosunków gospodarczych z Chinami będzie nadal utrzymywany, nawet w sytuacji obecnego przechyłu greckiej polityki zagranicznej w kierunku Stanów Zjednoczonych i UE. W listopadowym Monitorze Chiny-Bałkany informowaliśmy, iż kwestia nawiązania porozumienia w kwestii sieci 5G pomiędzy Grecją a Chinami pozostaje kwestią czasu, pomimo braku zawarcia tego zagadnienie w agendach spotkań państwowych w minionych miesiącach. Obecnie temat ten jest przedmiotem otwartej debaty. Warto w tym kontekście uważnie śledzić wynik spotkania Mitsotakis-Trump w pierwszej połowie stycznia.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

